

Kasuseksempel med WISC-V, Brown EF/A og BASC-3: Gabriel, 7 år

Bakgrunnen for at Gabriel går til psykolog

Gabriel går i første klasse. Den psykologiske vurderingen innledes etter at Gabriels foreldre har uttrykt bekymring for konsentrasjonsevnen hans. De sier dessuten at han har problemer med å avslutte oppgaver han har begynt på. Gabriel får mye hjelp med leksene hjemme, og foreldrene opplever at de hjelper Gabriel mer enn det har vært nødvendig å hjelpe hans eldre søsken. De opplever også at Gabriel har skrivevansker, idet han må anstrenge seg mye og skriver langsomt.

Vanskene som foreldrene beskriver, har ikke hatt noen klar påvirkning på Gabriels evne til å følge med i løpet av den korte tiden han har gått på skolen. Læreren opplever ikke at det er noe spesielt med konsentrasjonsevnen hans. Derimot oppleves han som litt langsommere enn de andre barna, og læreren forteller at han ofte har problemer med å sitte i ro, at han driver med ting på bordet og gjerne går rundt omkring i klasserommet.

Gabriel har venner på skolen. Han har noen «bestevenner», men er også åpen for å leke med nye barn. Han har imidlertid en tendens til å krangle med vennene sine, og ifølge lærerne hans kan han plutselig bli i dårlig humør. Foreldrene beskriver Gabriel som følsom og urolig og sier at han har litt dårlig selvtillit og visse vansker med å håndtere følelser når han blir frustrert eller møter motstand.

Psykologen vil møte Gabriel og undersøke hva det er som gjør at han har problemer med å fokusere, og hva som gjør ham urolig og usikker.

Gjennomførte tester og vurderinger

- WISC-V: Vurdering av kognitiv funksjon. Bare de 10 første deltestene er administrert.
- Brown EF/A (Brown Executive Functions/Attention Scales): Vurdering av oppmerksomhet og eksekutive funksjoner. Fylles ut av foreldre og lærere for mindre barn.
- BASC-3 (Behavior Assessment System for Children, Third Edition): Vurdering for å kartlegge atferdsproblemer og psykiatrisk problematikk. Fylles ut av foreldre og lærere for mindre barn.

Atferdsobservasjoner

I samtale med Gabriel og foreldrene lyttet Gabriel oppmerksomt til det foreldrene sa om ham. Han kommenterte det foreldrene sa, og uttrykte seg godt om sin egen oppfatning om sine ressurser og vansker. Gabriel sa at han er god til å male og til å svømme, og at han liker å leke med vennene sine. Han sa at han ikke liker å gjøre ting «på kort tid», for det er slitsomt og gjør

ham sint. I løpet av samtalen fremkommer det at Gabriel gjerne søker foreldrenes oppmerksomhet og gjerne vil ha ros. Etter cirka 20 minutter begynner han å vri seg i stolen.

Ved WISC-testingen oppleves Gabriel initialt som komfortabel og positiv til oppgavene. Han var nysgjerrig på hva som skulle skje, men uttrykte samtidig uro for hvordan det kom til å gå. Han var rask med å meddele at han ble trøtt, eller at det ble for vanskelig, og han ville ofte ha pause. Testingen ble delt opp i to økter og fordelt over to dager. Gabriel så svært trøtt ut etter begge øktene, og før den andre testøkten var han langt mer usikker og mindre positiv enn før den første.

WISC-testingen viser at Gabriels rastløshet og konsentrasjonsevne kan ha en sammenheng med frykten for å mislykkes. Det merkes mest på deltester som er tidsavgrenset, som for eksempel Figurvekter og Visuelle puslespill. Ved Terningmønster, den første deltesten i testingen, er Gabriel ved godt mot til tross for at oppgavene er tidsavgrenset. På spørsmål om hva Gabriel tror er grunnen til det, svarer han at han syntes det var gøy i begynnelsen (Terningmønster), men et stykke inn i testingen (Matriser) følte det mer skummelt og vanskelig. Gabriel opplever også Koding og Symbolleting som ekstra vanskelig, han blir nervøs når oppgavene blir presentert, og sier at han tror det kommer til å gå dårlig, og at det er for mange oppgaver på for kort tid. Han gjør likevel sitt beste, men arbeider langsomt med blyanten. Han gjør få feil, men rekker ikke så mange oppgaver.

Utover det fremkommer det at Gabriel blir stresset når han står overfor en oppgave der svaralternativene presenteres visuelt. Stilt overfor deltester som Matriser og Visuelle puslespill blir Gabriel merkbart redd for å velge feil, og han tenderer å svare litt for raskt. På de deltestene der Gabriel har størst vansker, snakker han ned seg selv og evnene sine. Av og til henger han seg opp i tidligere oppgaver og stiller spørsmålstegn ved hvorvidt han svarte riktig. Når han gjør det, forsvinner nesten all oppmerksomheten om den aktuelle oppgaven han har foran seg.

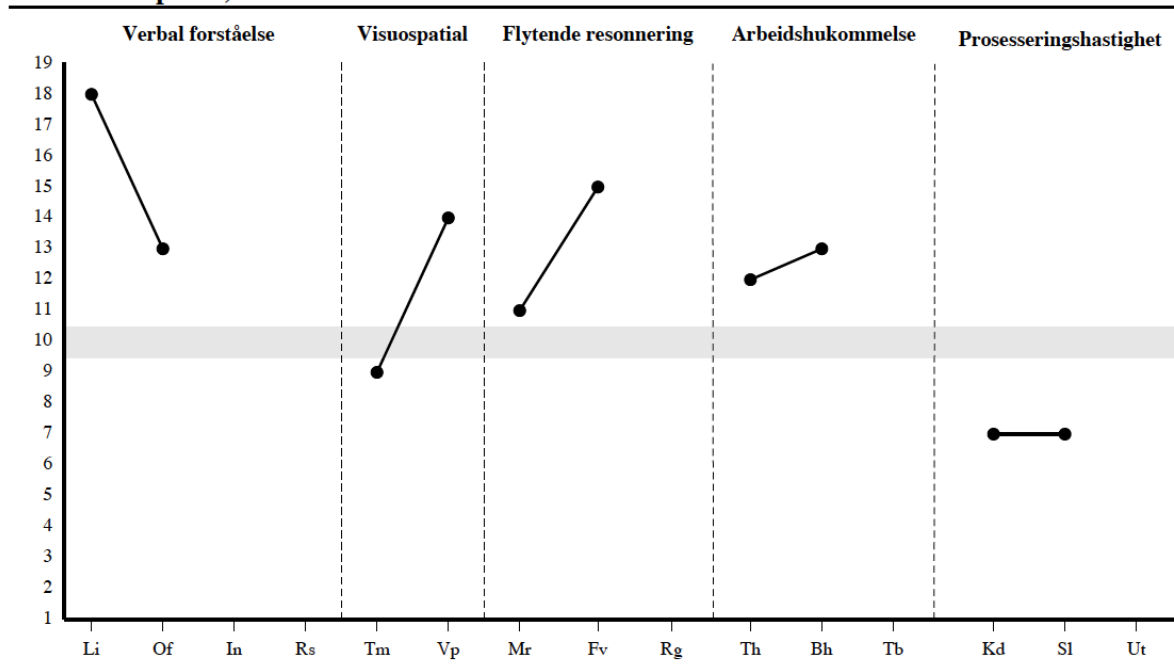
Resultat

WISC-V: Vurdering av kognitiv funksjon

WISC-V er et testbatteri for vurdering av barnets generelle kognitive funksjoner, kognitive ressurser og eventuelle vansker. Resultatet presenteres i et sammensatt mål for hele skalaen, HIK, og for flere indekser. I Gabriels tilfelle har psykologen valgt å inkludere deltester som gir resultater på de fem primære indeksene: Verbal forståelsesindeks, Flytende resonneringsindeks, Visuospasial indeks, Arbeidshukommelsesindeks og Prosesseringshastighetsindeks.

Her presenteres Gabriels resultat fra WISC-V, rapportert i skalaskåreprofil. [Klikk her](#) for å se hele resultatrapporten.

Deltestprofil, skalerte skårer

Her presenteres Gabriels resultat fra WISC-V, rapportert i Sammenstilling indeksskåre. [Klikk her](#) for å se hele resultatrapporten.

PRIMÆR RESULTATSAMMENSTILLING (FORTSETTELSE)

IQ-/Indeksskårer

Indeks		Sum skalerte skårer	Indeks-skåre	Persentil	95% Konfidensintervall	Kvalitative beskrivelser	SEM
Verbal forståelse	VFI	31	130	98	118-135	Klart over gjennomsnittet	5,61
Visuospatial	VSI	23	108	70	98-116	Gjennomsnittet ovre del	5,61
Flytende resonnering	FRI	26	118	88	109-124	Klart over gjennomsnittet	3,67
Arbeidshukommelse	AHI	25	115	84	106-121	Gjennomsnittet ovre del	3,67
Prosesseringshastighet	PHI	14	83	13	76-94	Klart under gjennomsnittet	5,20
Fullskala-IQ	FSIQ	85	116	86	109-121	Klart over gjennomsnittet	3,67

Konfidensintervallene er basert på estimatets standard målefeil (SEM).

- HIK: standardskåre 95 %, konfidensintervall: 109–121

HIK er det mest reliable målet og gir et samlet mål på kognitivt funksjonsnivå. Gabriel får et resultat som er klart over gjennomsnittet (109–121), noe som tyder på generelt svært gode kognitive evner.

- Verbal forståelsesindeks: standardskåre 95 %, konfidensintervall: 118–135

Gabriel presterer klart over gjennomsnittet. Han viser gode evner til å resonnerer verbalt, danne verbale begreper og organisere og strukturere resonnementene sine. Resultatene viser god deduksjonsevne og en for alderen svært godt utviklet evne til å kommunisere verbalt.

- Visuospatial indeks: standardskåre 95 %, konfidensintervall: 98–116

Gabriel presterer i øvre del av gjennomsnittet. Det viser en god evne til å oppfatte og analysere visuelle og abstrakte stimuli. Resultatet tyder også på god evne til nonverbal problemløsning. Ingen forskjell mellom deltestene i indeksen fremkommer, noe som tyder på en evne til å kunne løse visuospatiale oppgaver både med og uten visuomotorisk integrasjon.

- Flytende resonneringsindeks: standardskåre 95 %, konfidensintervall: 109–124

På Flytende resonneringsindeks presterer Gabriel klart over gjennomsnittet. Resultatet tyder på abstrakt problemløsningsevne, logisk tenkning og evne til kvantitativt resonnement.

- Arbeidshukommelsesindeks: standardskåre 95 %, konfidensintervall: 106–121

På denne indeksen presterer Gabriel et resultat i øvre del av gjennomsnittet, som tyder på god korttidshukommelse og arbeidsminnekapasitet for både verbalt og visuelt presenterte oppgaver. Resultatet tyder også på evne til oppmerksomhet og konsentrasjon.

- Prosesseringshastighetsindeks: standardskåre 95 %, konfidensintervall: 76–94

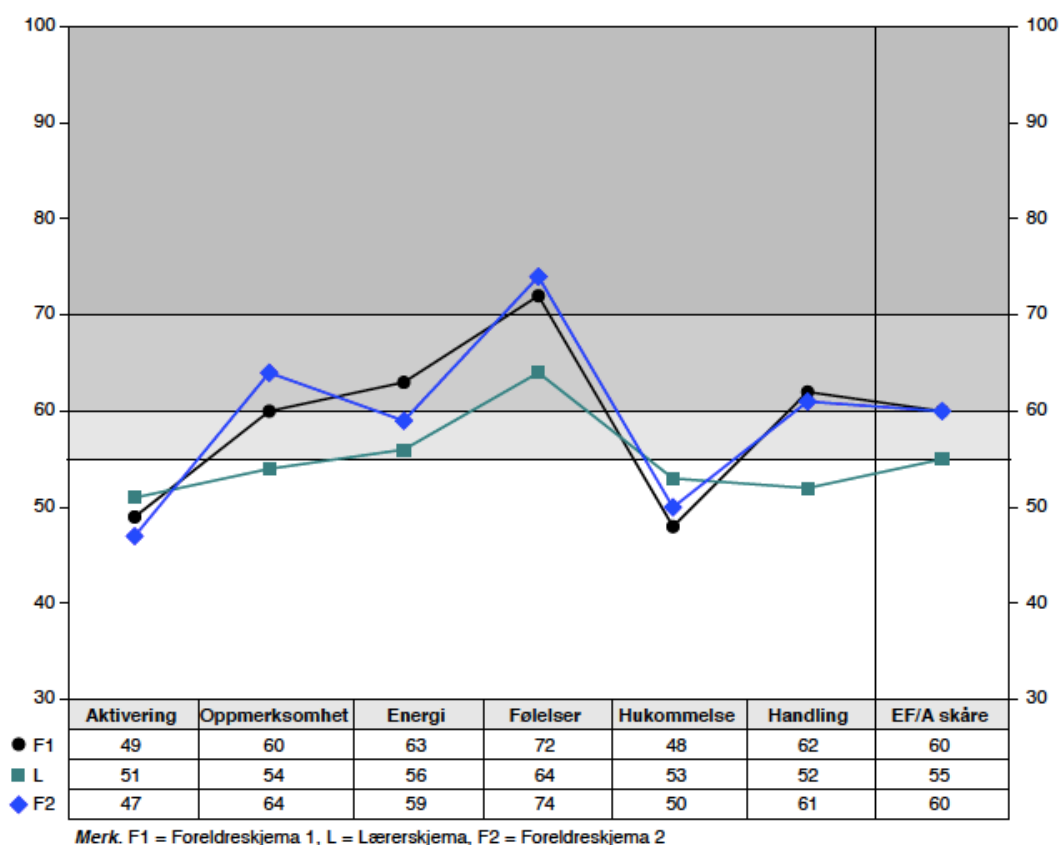
På denne indeksen presterer Gabriel et resultat som er klart under gjennomsnittet. Deltestene i indeksen setter krav til visuoperseptuell og motorisk hastighet, visuell diskriminering, bearbeidingshastighet og der evne til oppmerksomhet, konsentrasjon og visuell hukommelse har betydning.

BROWN EF/A: Vurdering av oppmerksomhet og eksekutive funksjoner

Brown EF/A kartlegger vansker i seks domener (se figur 1.1 nedenfor). Ettersom Gabriel bare er sju år, har foreldrene og læreren hans fylt ut skjemaene. Resultatet av foreldrenes to vurderinger og lærerens samsvarer til en viss grad. Foreldrene ser imidlertid ut til å oppleve større problemer enn læreren.

Her presenteres resultatet fra foreldrene og læreren i en flerperspektivsrapport med profil over T-skårer samt en tabell for T-skåreintervall. [Klikk her](#) for å se hele resultatrapporten.

T-skåre profil

Tolkning av T-skårer

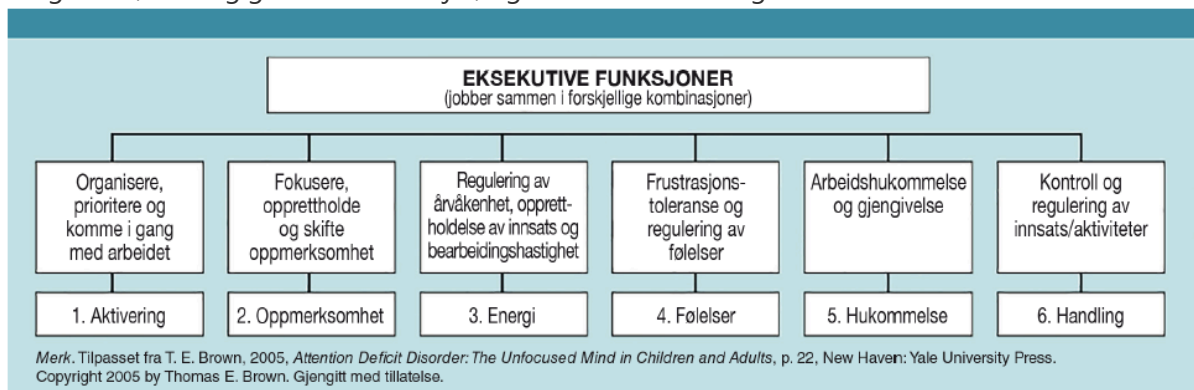
Ved tolkning av resultatene foreslås disse kvalitative beskrivelsene til de forskjellige T-skåre intervallene både for den sammensatte EF/A skåren og for domeneskårene:	T-skåreintervall	Kvalitative beskrivelser
	70 eller høyere	Skåren er <i>Markant atypisk</i> (meget signifikante problemer)
	60-69	Skåren er <i>Moderat atypisk</i> (signifikante problemer)
	55-59	Skåren er <i>Noe atypisk</i> (signifikante problemer er sannsynlig)
	54 eller lavere	Skåren er <i>Typisk</i> (signifikante problemer er usannsynlige)

Foreldrevurderingen viser et samlet bilde der det er sannsynlig at problemer forekommer (totalskåre: T-skåre på henholdsvis 60 og 61) med nedsettelse i eksekutive funksjoner som tyder på at Gabriel viser symptomer på ADHD. Av de seks domene får Gabriel en T-skåre på over 60 for Oppmerksomhet, Energi, Følelse og Handling. Domenene Aktivering og Hukommelse ligger på et typisk nivå, det vil si at de ikke indikerer noen signifikante problemer. Det er ingen signifikante forskjeller mellom de to foreldrenes vurderinger.

Lærerens vurdering tyder på at det sannsynligvis ikke foreligger noen signifikante problemer (totalskåre: T-skåre 54). Dette resultatet avviker signifikant fra totalskåren fra foreldrenes vurdering. Resultatet viser at læreren har vurdert Gabriel høyere i to domener, Energi og Følelse, noe som tyder på at signifikante problemer kan forekomme i domenet Energi, og at sannsynlige signifikante problemer forekommer i domenet Følelse.

Oppsummeringsvis tyder resultatet på at Gabriel oppviser vansker med å fokusere og med å opprettholde og flytte oppmerksomheten i de miljøene foreldrene observerer ham i. På skolen er ikke dette like fremtredende. Resultatet tyder også på at han har vansker med å regulere aktivitetsnivået sitt og opprettholde energinivået, og at han bearbeider informasjon langsomt.

Vansker fremkommer også for Gabriel når det gjelder evnen til å regulere følelser. Humøret hans svinger lett, avhengig av hva som skjer, og han blir ofte lei seg eller frustrert.

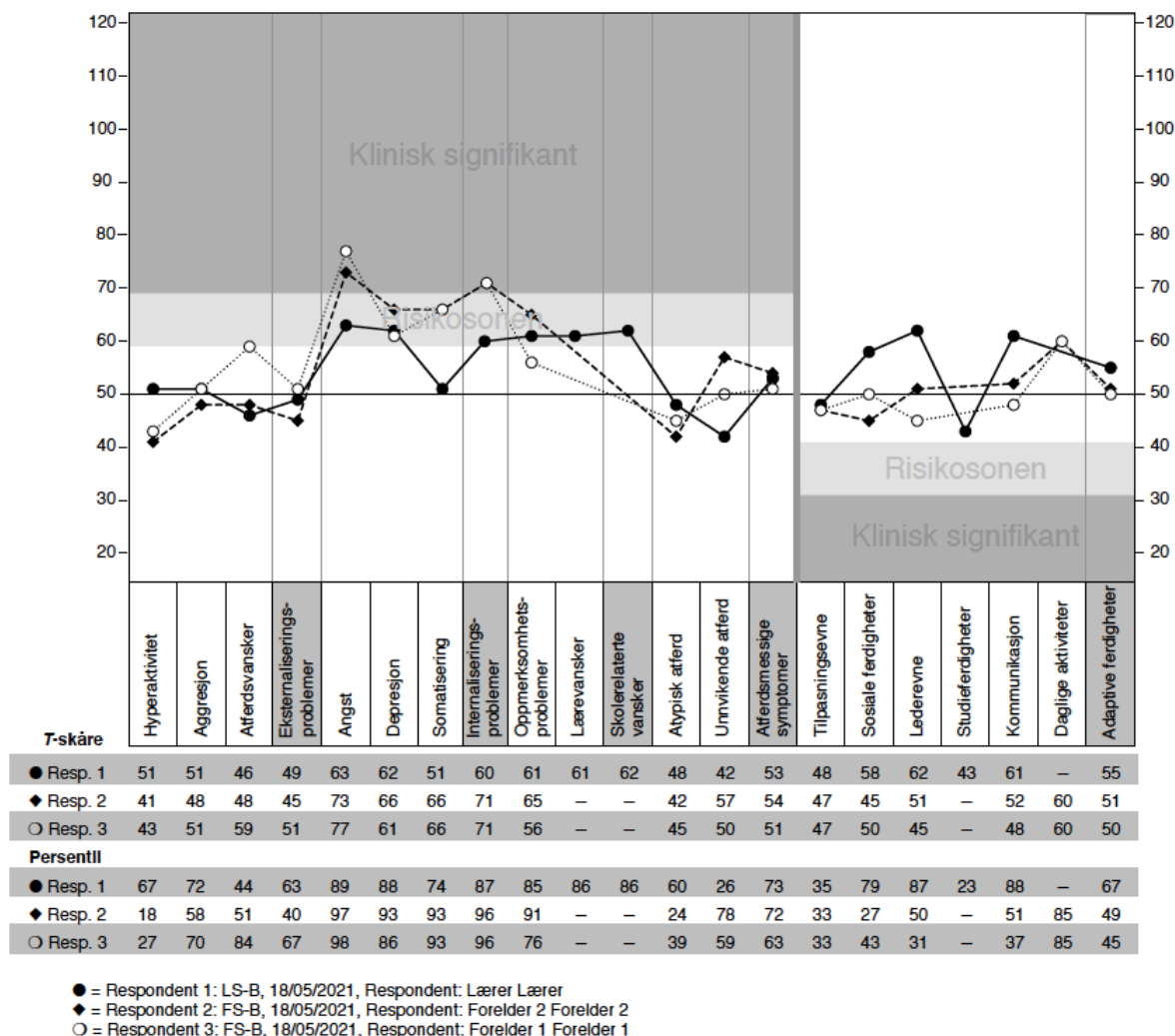
Figur 1.1

BASC-3: Vurdering for kartlegging av atferdsproblemer og psykiatrisk problematikk

BASC-3 kartlegger problematferd og forskjellige typer psykiatrisk problematikk ut fra vurderingsskjemaer som måler atferd, følelser og tanker. Etersom Gabriel bare er sju år, har foreldrene og læreren hans fylt ut skjemaene.

Her presenteres resultatet fra foreldrene og læreren i en flerperspektivrapport med resultatene for Kliniske og adaptive skalaer og S sammensatte mål. [Klikk her](#) for å se hele resultatrapporten.

KLINISKE OG ADAPTIVE SKALAER/SAMMENSATTE MÅL

– Indikerer at målet ikke inngår i administrert spørreskjema eller at målet ikke kan skåres basert på alder ved testingen.

Foreldrevurderingen og lærervurderingen viser høye skårer for flere av de kliniske skalaene og de sammensatte målene. Rapporten viser de forskjellige skalaene og de sammensatte målene i form av T-skårer, der noen T-skårer havner innenfor grenseverdiene for faresonen og for klinisk signifikant.

Begge foreldrene vurderer Gabriel nokså likt, så det ser altså ikke ut til å være noen store forskjeller i hvordan de opplever ham. Av foreldrenes vurderinger fremkommer en del vansker i faresonen: Somatisering, Depresjon og Oppmerksomhetsproblematikk. Én skala og ett sammensatt mål har T-skårer over 70 og er derfor klinisk signifikante: Angst og Internaliseringsproblemer (sammensatt av Angst, Depresjon og Somatisering). På de adaptive skalaene, der høy T-skåre tilsvarer en styrke hos barnet, vurderes skalaene Tilpasningsevne, Sosiale ferdigheter, Lederevner, Kommunikasjon og Hverdagsferdigheter høyt.

Læreren vurderer av Gabriel tyder på mindre fremtredende vansker. Det som fremkommer, er T-skårer i faresonen for skalaene for Angst, Depresjon, Oppmerksomhetsproblemer og Læringsvansker. De høye skårene på disse skalaene fører til høye T-skårer på de sammensatte målene Skolerelaterte vansker samt Internaliseringsproblemer. På de adaptive skalaene

fremkommer Tilpasningsevne, Sosiale ferdigheter, Lederevner, Studieferdigheter og Kommunikasjon som sterke sider.

Konklusjon

Gabriels resultat på WISC-V tyder på gode kognitive evner, der verbale evner som ordforråd og verbalt resonnement fremkommer som sterke sider. Gabriels evne til raskt og konsentrert å bearbeide enkle stimuli med øye-hånd-koordinasjon fremtrer som en svakhet sammenlignet med de øvrige resultatene hans. Ut fra resultatet på Visuospasial indeks og Flytende resoneringsindeks er det ingen grunn til å tro at Gabriel vansker med å løse visuelle oppgaver, og resultatet tyder altså ikke på noen vansker med å bearbeide informasjon rent visuelt. Derimot fremkommer en tydelig frykt for å mislykkes og en svekkelse i konsentrasjonsevnen når han blir stilt overfor en oppgave med tidspress i kombinasjon med at oppgaven virker eller vanskelig å håndtere. Resultatet tyder også på vansker med å bruke papir og blyant, noe som kan ha en sammenheng med Gabriels problemer med å skrive i samme tempo som de andre barna.

Resultatet på vurderingsskalaen Brown EF/A viser at Gabriel har vansker med å fokusere, opprettholde oppmerksomheten, regulere aktivitets- og energinivået sitt, bearbeide informasjon raskt og regulere følelser. Dette stemmer godt med foreldrenes beskrivelse av Gabriel og hans observerte atferd i testsituasjonen. Gabriel blir ufokusert stilt overfor en for ham stressende oppgave, han mister engasjement og energi og blir i forbindelse med det ofte lei seg og redd for å gjøre feil. Resultatet tyder også på at problemene Gabriel har, kommer tydeligere til uttrykk hjemme og i fritiden enn på skolen. Det kan komme av at læreren legger mindre merke til problemene, eller at Gabriel faktisk har større problemer eller gir mer uttrykk for dem hjemme.

BASC-3 viser at Gabriel sannsynligvis har psykiatrisk problematikk knyttet til angst. Også depressive symptomer fremkommer, og, igjen, vansker med oppmerksomhet. Til tross for dette viser Gabriel god evne til sosialt samspill, kommunikasjon og hverdagsferdigheter.

Oppsummeringsvis presterer Gabriel et resultat i øvre del av gjennomsnittet på WISC-V, og det er ingenting som tyder på at Gabriels problematikk kan forklares med vansker med kognitive funksjoner. Det forholdsvise lave resultatet på Prosesseringshastighetsindeks krever likevel mer inngående overveielse.

Vurderingen er at Gabriel har generelt gode kognitive evner. Det fremkommer også at Gabriel er nysgjerrig og har gode evner til samarbeid og omgang med andre. Han har svært gode verbale evner og kommuniserer godt. Gjennomgående i utredningen fremkommer det mangler i Gabriels evne til oppmerksomhet -- ikke konstant, men bare når han blir stresset eller nervøs. Han har også en tendens til å nedvurdere seg selv.

Anbefalinger

Per i dag kan nevropsykologisk problematikk i form av ADHD verken utelukkes eller bekreftes. Testresultater, observasjoner og Gabriels egne redegjørelser tyder på at Gabriel har en form for angstproblematikk som bør utredes videre. En slik angstproblematikk ville utmerket godt kunne føre til de symptomene med mangelfull oppmerksomhet som Gabriel oppviser. Det er også mulig at angsten og uroen for prestasjoner er forårsaket av en faktisk nedsettelse i Gabriels evne til å opprettholde oppmerksomheten og en tendens til å bli raskt sliten. Et annet viktig aspekt er Gabriels eventuelle skrivevansker, som både kan føre til et redusert resultat

(Prosesseringshastighetsindeks), konsentrasjonssvikt og frustrasjon ved oppgaver som krever skriving.

Oppfølging og videre utredning av den beskrevne angstproblematikken anbefales, med observasjoner og samtaler med Gabriel. Ettersom Gabriel har gode verbale evner, vurderes terapeutisk kontakt som hensiktsmessig i tilfelle angstproblematikken vil kunne bekreftes.

Videre utredning og spesialpedagogisk støtte for skriveferdigheter anbefales, og ved behov også videre utredning av Gabriels finmotoriske fungering.

Les mer om [WISC-V](#), [Brown EF/A](#) og [BASC-3](#).